

REPUBLIKA SLOVENIJA
SLOVENSKA OBVEŠČEVALNO-VARNOSTNA AGENCIJA

AKTIVNOSTI
SOVE
V LETU 2020

Številka dokumenta: 0071-1/2021/5
Datum: 4. 2. 2021

AKTIVNOSTI SOVE V LETU 2020

DIREKTORJEV PREDGOVOR.....	3
PREDNOSTNE OBVEŠČEVALNO-VARNOSTNE NALOGE AGENCIJE V LETU 2020.....	4
MEDNARODNI TERORIZEM IN EKSTREMIZEM	4
MEDNARODNI ORGANIZIRANI KRIMINAL.....	5
ILEGALNE MIGRACIJE	5
PROLIFERACIJA.....	6
KRIZNA ŽARIŠČA	6
PROTIOBVEŠČEVALNO PODROČJE	7
KIBERNETSKE GROŽNJE	7
HIBRIDNE GROŽNJE	7
GOSPODARSKO PODROČJE	8
NAČIN DELA AGENCIJE.....	9
Metode dela	9
Sodelovanje z drugimi državnimi organi	9
Mednarodno sodelovanje	10
OBVEŠČANJE NASLOVNIKOV, PRODUKTI AGENCIJE	11
STRUKTURA ZAPOSLENIH	12
PRORAČUN AGENCIJE	13
NADZOR NAD DELOM SOVE.....	13

DIREKTORJEV PREDGOVOR

Preteklo leto je tudi Slovensko obveščevalno-varnostno agencijo soočilo z nepričakovanim epidemiološkim izzivom. Novi koronavirus in dogajanje, povezano z okužbo, smo uvrstili na seznam svojih prednostnih nalog, prilagoditi pa smo mu morali tudi način organizacije dela.

S premišljenim pristopom k prilagojenemu načinu dela, s predanostjo zaposlenih pri spremljanju obveščevalno in varnostno pomembnih vsebin v povezavi s pandemijo ter ob učinkovitem sodelovanju s tujimi partnerskimi službami in ustanovami smo v agenciji budno spremljali dogodke in deležnike, ki bi lahko pomenili tveganje za nacionalno varnost Republike Slovenije, ter o ugotovitvah obveščali zakonsko določene prejemnike informacij agencije oz. odločevalce.

Ne glede na dodatno, nedvomno zelo pomembno in izjemno dinamično vsebinsko delovno področje, ki ga je odprla pandemija, smo intenzivno spremljali tudi izvore drugovrstnega tveganja in groženj za slovenske varnostne, politične in gospodarske interese, kot je v skladu z zakonsko opredelitvijo nalog agencije predvideno že v drugih strateških dokumentih in prednostnih nalogah, ki jih agenciji določi vlada. Nekatera področja smo poskušali kar najbolj nazorno predstaviti v kratkem pregledu aktivnosti agencije in tako javnosti omogočiti vpogled v njeno temeljno dejavnost.

V agenciji se zavedamo, da sodi varnost med osnovne dobrine, brez katere ni ne posameznikovega ne družbenega razvoja ne udejanjanja drugih življenjskih ciljev. Zato svoje delo opravljamo odgovorno, z vsem svojim znanjem, včasih tudi strokovnim pogumom.

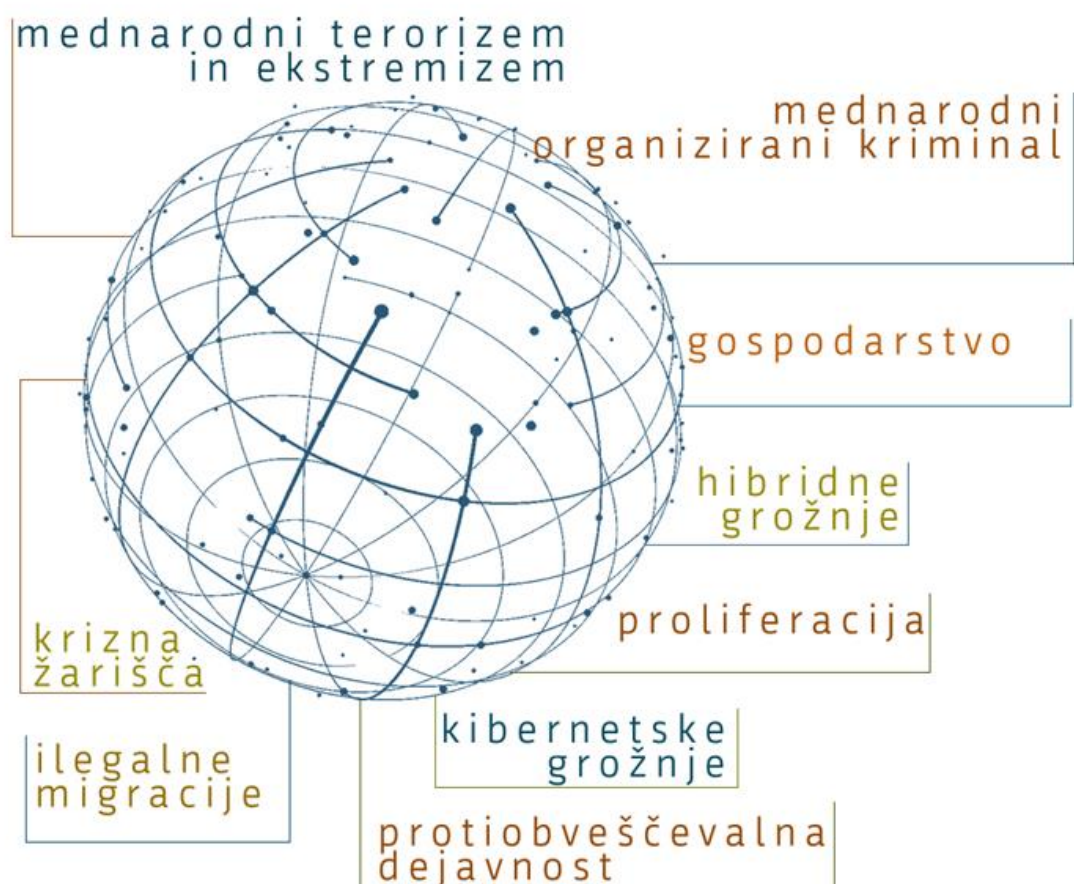
S spoštovanjem,

Janez Stuček
direktor

OBVEŠČEVALNO-VARNOSTNE NALOGE AGENCIJE V LETU 2020

Čeprav je zaradi pandemije agencija morala način dela prilagoditi novim okoliščinam, tudi številnim omejitvam, je v letu 2020 v skladu z 2. členom Zakona o Slovenski obveščevalno-varnostni agenciji uresničevala prednostne programske naloge na varnostnem in obveščevalnem področju ter pridobivala podatke, pomembne za zagotavljanje varnostnih, političnih in gospodarskih interesov države. Agencija je kot v preteklih letih budno spremljala razvoj razmer na področju mednarodnega terorizma in ekstremizma, mednarodnega organiziranega kriminala, ilegalnih migracij, širjenja orožja za množično uničevanje ter razmere na mednarodnih kriznih žariščih. Posebno pozornost je namenjala tudi protiobveščevalnemu delovanju, kibernetiskim in hibridnim grožnjam ter gospodarski varnosti. Ta vsebinska področja je preučevala z vidika vplivov tako na slovensko nacionalno kot tudi evropsko varnost in z namenom pravočasnega zaznavanja varnostnih in drugih tveganj za Slovenijo, njene državljane ter strateške nacionalne in zunanjepolitične interese.

MEDNARODNI TERORIZEM IN EKSTREMIZEM

Agencija je v skupnem boju proti mednarodnemu terorizmu in nasilnemu ekstremizmu tesno sodelovala z drugimi nacionalnimi organi ter izmenjavala informacije s tujimi partnerskimi varnostno-obveščevalnimi službami. Posebno pozornost je namenjala teroristični grožnji v Evropi, versko podprtemu ekstremizmu na Zahodnem Balkanu in aktivnostim terorističnih skupin na Bližnjem vzhodu. Pri tem je ugotavljala morebitne povezave slovenskih državljanov in tujcev, ki živijo v Sloveniji, s terorističnimi napadi v Evropi. Spremljala je ekstremistične skupine, ki bi lahko v povezavi s tujino ogrožale nacionalno varnost RS, in namenjala pozornost tudi morebitnemu vplivu pandemije covid-19 na teroristično grožnjo in radikalizacijo, ki vodi v nasilni ekstremizem.

V preteklem obdobju ni zaznala načrtov za teroristične ali druge nasilne aktivnosti terorističnih ter ekstremističnih skupin in posameznikov, ki bi lahko z nasilnimi sredstvi ogrožali nacionalno varnost RS in njene interese doma ali v tujini. Stopnja ogroženosti RS z vidika mednarodnega terorizma na nacionalnem ozemlju ostaja tako nizka.

MEDNARODNI ORGANIZIRANI KRIMINAL

Na tem področju se je agencija osredotočila na spremljanje in preprečevanje mednarodnih organiziranih kriminalnih aktivnosti, ki pomenijo stalno varnostno tveganje za Slovenijo in njene državljane. Pri tem je tesno sodelovala s slovenskimi varnostnimi organi in tujimi partnerskimi varnostno-obveščevalnimi službami.

Republika Slovenija je tranzitno območje za aktivnosti organiziranih kriminalnih združb iz Jugovzhodne Evrope, ki delujejo vzdolž t. i. balkanske tihotapske poti, in z drugih območij (iz vzhodnoevropskih in azijskih ter držav Bližnjega vzhoda in Severne Afrike), ki se ukvarjajo s tihotapljenjem prepovedane droge v države EU, z nezakonito trgovino z orožjem in razstrelivom, izdelavo in trgovanjem s ponarejenimi dokumenti, trgovanjem z belim blagom, s pranjem denarja, pridobljenega s kriminalnimi aktivnostmi, itd. Leto 2020 so zaznamovale tudi močno povečane aktivnosti mednarodnih kriminalnih in tihotapskih združb, organizatorjev in prevoznikov ilegalnih migrantov vzdolž t. i. zahodnobalkanske migrantske poti do ciljnih držav EU.

ILEGALNE MIGRACIJE

Med prednostnimi nalogami agencije je bilo tudi lani spremljanje razmer na migracijskih poteh proti Evropi, zlasti na vzhodnosredozemski in balkanski poti, ki poteka tudi preko slovenskega ozemlja. Pandemija covid-19 je močno vplivala na nezakonite migracije. Spomladi je zaradi zaprtja meja in drugih ukrepov migrantski pritisk na poteh proti Evropi močno upadel, a je poleti število nezakonitih migrantov ponovno naraslo, saj so se tihotapska omrežja prilagodila novim razmeram.

Na splošno je l. 2020 število prestreženih migrantov na vzhodnosredozemski poti v primerjavi z letom 2019 upadlo, razmere na turško-grški meji so se marca umirile, število prihodov v Grčijo pa je ostalo razmeroma nizko. Kljub temu so se nadaljevale sekundarne migracije iz Grčije preko Balkana v ciljne države EU. Večina prebežnikov, med katerimi so prevladovali Afganistanci, Sirci, Pakistanci in Bangladešci, je potovala preko Severne Makedonije in Srbije, od tod pa preko Romunije in/ali Madžarske v ciljne države EU. Nekoliko manjši migrantski pritisk na BiH je posredno vplival tudi na nižje število obravnavanih ilegalnih prehodov na slovensko-hrvaški meji. Število obravnavanih neregularnih migrantov v BiH je l. 2020 upadlo za 42 odstotkov, v Sloveniji pa za dobrih 10 odstotkov.

V nasprotju z Vzhodnim Sredozemljem se je l. 2020 povečalo število prihodov v Italijo in Španijo, na teh poteh pa so prevladovali državljani Tunizije, Alžirije in držav Zahodne Afrike. Jeseni je postala zelo priljubljena zlasti atlantska pot z maroških, mavretanskih in senegalskih obal na Kanarske otoke. Živahne so bile tudi sekundarne migracije po Evropi, občutno se je, denimo, povečalo število poskusov ilegalnega prečkanja Rokavskega preliva.

PROLIFERACIJA

Agencija je skupaj z drugimi državnimi organi spremljala morebitne kršitve mednarodnih konvencij in pogodb, ki so obvezujoče za Republiko Slovenijo na področju proliferacije oz. preprečevanja širjenja orožja, sredstev in opreme za množično uničevanje ter blaga za t. i. dvojno rabo. Preverjanje proliferacijsko spornih podjetij in preprečevanje njihovih aktivnosti preko slovenskega ozemlja je potekalo tudi v sodelovanju s tujimi partnerskimi službami. Da bi ugotavljala morebitne zlorabe, je agencija spremljala tudi poslovne aktivnosti specializiranih tujih podjetij in njihovih predstavnikov, ki trgujejo s konvencionalnim vojaškim orožjem in opremo preko slovenskega ozemlja.

KRIZNA ŽARIŠČA

V skladu s programskimi nalogami je agencija spremljala politične, varnostne in gospodarske razmere v državah Bližnjega in Srednjega vzhoda ter Severne Afrike in Sahela. Ta območja se soočajo s številnimi notranjepolitičnimi in varnostnimi izzivi, ki so posledica oboroženih konfliktov, tekme za regionalno prevlado, aktivnosti oboroženih uporniških skupin, podnebnih sprememb, pandemije covid-19 ter aktivnosti terorističnih skupin. Mirovni proces na Bližnjem vzhodu dobiva novo razsežnost, glavna konfliktna območja v regiji ostajajo Libija, Sirija in Jemen ter območje Sahela, osrednja grožnja zahodnim interesom pa Iran. Varnostni vakuum teh držav bodo za utrjevanje svojega vpliva tudi v prihodnje izkoriščali regionalni in mednarodni akterji pa tudi teroristične skupine. Kratkoročno na teh območjih ni pričakovati umiritve razmer, varnostne grožnje in tveganje pa lahko slabo vplivajo tudi na varnost Republike Slovenije. Ti se nanašajo zlasti na množične migracijske tokove in povečano delovanje terorističnih skupin proti ciljem in interesom EU. Agencija je še naprej pridobivala tudi

podatke, pomembne za varnost slovenskih državljanov, napoteni v vojaške in civilne misije na teh območjih.

PROTIOBVEŠČEVALNO PODROČJE

V okviru spremljanja obveščevalne dejavnosti tujih akterjev proti slovenskim interesom je agencija lani ugotavljala morebitne spremembe v načinih, intenziteti in obsegu delovanja nekaterih tujih obveščevalnih služb proti interesom Republike Slovenije ali evroatlantskih integracij, kot posledice pandemije covida-19 v Evropi. V teh okoliščinah so stopile v ospredje okrepljene propagandne aktivnosti in informacijsko bojevanje nekaterih tujih služb, ki so prepoznale v pojavu pandemije priložnost za uveljavljanje lastnih interesov. Agencija je na podlagi pridobljenih podatkov preučevala vpliv globalne zdravstvene krize na delovanje tujih obveščevalnih služb ter pravočasno opozarjala na prikrite in odkrite pojavne oblike tuje obveščevalne dejavnosti v Republiki Sloveniji.

KIBERNETSKE GROŽNJE

Na tem področju je agencija v skladu z zakonskimi pristojnostmi pridobivala podatke, ki bi lahko vplivali na slovensko nacionalno varnost in politične, varnostne ali druge interese Republike Slovenije. Pri analizi podatkov je bila pozorna zlasti na možnost, da je v ozadju kibernetike grožnje zlonamerno delovanje tuje države, tuje obveščevalne službe ali drugega državno sponzoriranega akterja. Agencija je sodelovala z ostalimi deležniki s področja zagotavljanja nacionalne varnosti in pristojnim organom na nacionalni ravni priporočala ukrepe za zaščito informacijskih sistemov pred tujim zlonamernim kibernetičnim delovanjem.

V letu 2020 je nadaljevala razvoj zmogljivosti kibernetike obrambe lastnih omrežij in nadgrajevala sodelovanje pri kibernetični obrambi Republike Slovenije v skladu z Zakonom o informacijski varnosti Republike Slovenije. Z vzpostavitvijo posebne organizacijske enote, v kateri so združeni strokovnjaki agencije z različnih področij, se agencija pridružuje nacionalnemu sistemu za vzpostavitev učinkovite medresorsko povezljive kibernetike obrambe.

HIBRIDNE GROŽNJE

V okviru celovitega odzivanja na hibridne grožnje ter celostnega pristopa k varnosti in krepitvi odpornosti ter pripravljenosti je agencija pridobivala, analizirala in odstopala informacije o tujem hibridnem delovanju zoper nacionalno varnost Republike Slovenije. Pri tem je sledila opredelitvam in smernicam Nata in EU glede zaznavanja in odzivanja na hibridne grožnje, predvsem pa sledila cilju zgodnjega odkrivanja, prepoznavanja in preprečevanja hibridnega delovanja tujih akterjev.

V okviru preventivnih aktivnosti za zmanjševanje ranljivosti države pred morebitnim hibridnim delovanjem je skušala identificirati bodoče izvore tveganja prek zlorabe sodobne tehnologije v kibernetnem prostoru ter opozarjala na vse večjo digitalizacijo globalne družbe in gospodarstva, ki ga je pandemija covid-19 še okrepila ter povečala potrebo po kibernetni zaščiti in varnosti.

GOSPODARSKO PODROČJE

V letu 2020, ki ga je zaznamovalo spremljanje vplivov pandemije covid-19 na gospodarstvo in smernic za njegovo okrevanje, je bilo delo agencije na področju gospodarske varnosti še naprej usmerjeno v pridobivanje podatkov, identifikacijo tveganja ter zagotavljanje pravočasnih in uporabnih informacij, povezanih z delovanjem tujih akterjev proti nacionalnim gospodarskim interesom. Slednje ima namreč lahko znatne posledice za nacionalno gospodarstvo, ki se med drugim kaže v obliki izgube delovnih mest, izpada davčnih prihodkov, bega možganov in splošnega upada nacionalne gospodarske konkurenčnosti. Slovenija je za tuje vlagatelje zanimiva zaradi odprtega gospodarstva, dobro razvitega znanstvenega okolja, visoko izobražene delovne sile in razvite infrastrukture, vendar lahko vodi nepregledna investicijska aktivnost v povečanje ranljivosti, prevzem nadzora nad kritično infrastrukturo in strateškimi sektorji ter v nezakonit prenos tehnologije, intelektualne lastnine in strokovnega znanja. Slednje se izvaja predvsem s tehničnim pridobivanjem podatkov, na primer s kibernetnimi napadi pa tudi s človeškimi viri v obliki nameščanja predstavnikov v podjetja, sklepanja sporazumov o sodelovanju ter naporitve mladih strokovnjakov v okviru programov za iskanje talentov. Čeprav je tovrstno ranljivost težko izmeriti, je njen potencial za škodovanje kolektivni nacionalni blaginji vseeno znaten, saj lahko domači gospodarski subjekti izgubijo poslovne priložnosti. Agencija je v okviru svojih aktivnosti tako v sodelovanju z nacionalnimi in mednarodnimi partnerji nadaljevala identifikacijo tovrstnega tveganja in krepitev ozaveščenosti ter nacionalne odpornosti na tem področju.

NAČIN DELA AGENCIJE

Metode dela

Pri zbiranju podatkov iz 2. člena ZSOVA je agencija v letu 2020 uporabila z zakonom določene oblike pridobivanja podatkov.

Sodelovanje z drugimi državnimi organi

Agencija je bila vključena v delo sekretariata Sveta za nacionalno varnost (Snav), v katerem je bil po Odloku o Svetu za nacionalno varnost direktor agencije imenovan kot član Sekretariata Snav (SSnav). Direktor agencije je tudi nacionalni koordinator za preprečevanje terorizma in nasilnega ekstremizma.

Predstavniki agencije pa so v skladu s sklepi Vlade RS sodelovali v številnih drugih medresorskih delovnih skupinah in komisijah. Agencija je med drugim vodila vladno Medresorsko delovno skupino za protiterorizem, katere naloge so oblikovanje mnenja in predlogov za usklajeno delovanje državnih organov na področju protiterorizma, priprava poročil in ocen ogroženosti Slovenije z vidika mednarodnega terorizma ter po potrebi priprava ostalih dokumentov s področja terorizma in drugih oblik ekstremnega nasilja, ki vodi v terorizem, za Snav ali SSnav. Ocene ogroženosti Slovenije z vidika mednarodnega terorizma se objavljajo na vladnem portalu gov.si in so dostopne širši javnosti.

Agencija je s svojimi predstavniki aktivno sodelovala v številnih medresorskih delovnih telesih, ki so se izkazala za učinkovito vez med državnimi organi. Praviloma se prav v okviru takšnih delovnih skupin najhitreje izmenjajo pomembne informacije in uskladijo dopolnilne dejavnosti več državnih organov na nekem vsebinskem področju.

Agencija je npr. sodelovala v:

- medresorski delovni skupini za pripravo in spremljanje izvajanja Strategije Vlade Republike Slovenije na področju migracij ter za koordinacijo aktivnosti s področja migracij,
- medresorski delovni skupini za pripravo nacionalne strategije o kibernetiki varnosti,
- medresorski delovni skupini za preprečevanje radikalizacije,
- medresorski delovni skupini za koordinacijo in nadzor nad izvajanjem Resolucije o nacionalnem programu preprečevanja in zatiranja kriminalitete za obdobje 2019–2023,
- medresorski delovni skupini za varovanje tajnih podatkov v komunikacijsko-informacijskih sistemih,
- medresorski delovni skupini za izvedbo nacionalne ocene tveganja za ocenjevanje učinkovitosti preprečevanja pranja denarja in financiranja terorizma (Financial Action Task Force - FATF).

Strokovnjaki agencije so sodelovali tudi v:

- komisiji za fizično varovanje jedrskih objektov ter jedrskih in radioaktivnih snovi,

- komisiji za strateško blago in v koordinacijski delovni skupini za kibernetško varnost in odzivanje na kibernetške incidente.

Svoje predstavnike je imela tudi v delovni skupini za izvedbo povezljivosti informacijskih sistemov Evropske unije na področju meja in vizumov ter na področju policijskega in pravosodnega sodelovanja, azila ter migracij (interoperabilnost). V okviru priprav na predsedovanje Slovenije Svetu EU l. 2021 so predstavniki agencije sodelovali v širši delovni skupini za pripravo in izvedbo predsedovanja in v podskupinah za specifična področja.

Mednarodno sodelovanje

Ker se v svetu soočamo s številnimi varnostnimi in obveščevalnimi izzivi, je mednarodno sodelovanje in izmenjava informacij, izkušenj ter dobrih praks med partnerskimi službami in forumi učinkovito orodje za zagotavljanje varnosti države, njenih državljanov, ustavne ureditve kot tudi svetovne varnosti.

Agencija je nadaljevala ustaljeno sodelovanje s partnerskimi obveščevalno-varnostnimi službami na bilateralni in multilateralni ravni.

Predsedovala je tudi Natovemu Civilnemu obveščevalnemu odboru (Civilian Intelligence Committee - CIC), ki združuje 48 civilnih obveščevalnih in varnostnih služb držav članic NATO in vsako leto opredeli najpomembnejše grožnje zavezništvu.

OBVEŠČANJE NASLOVNIKOV, PRODUKTI AGENCIJE

Zunanje informiranje in obveščanje je agencija izvajala v skladu z nalogami iz ZSOVA in na podlagi določb Zakona o tajnih podatkih (ZTP). Zbrane ugotovitve je redno pošiljala z zakonom določenim naslovníkom v obliki različnih analitičnih izdelkov o ključnih programskih vsebinah ter varnostno pomembnih dogodkih in subjektih.

DELEŽ INFORMACIJ NA VARNOSTNEM IN OBVEŠČEVALNEM PODROČJU V LETU 2020

65 % - varnostno področje

35 % - obveščevalno področje

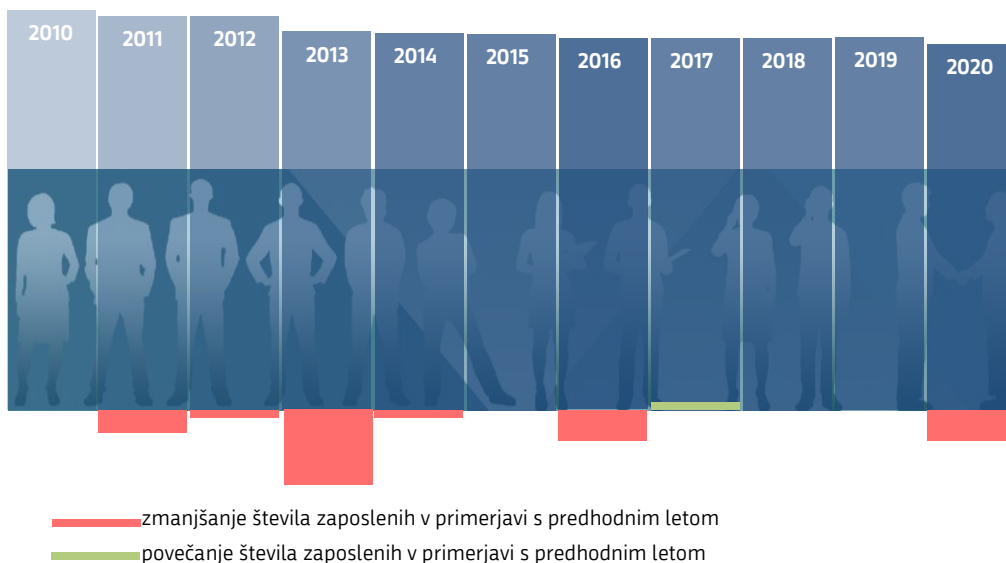

Lani je naslovníkom poslala 701 obveščevalno informacijo, od katerih se je večji delež nanašal na varnostne vsebine, povezane zlasti z mednarodnim terorizmom, ilegalnimi migracijami in mednarodnim organiziranim kriminalom, ostalo pa na vsebine z obveščevalnega področja.

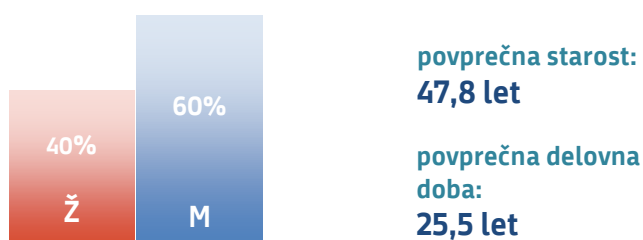
STRUKTURA ZAPOSLENIH

V agenciji je bilo na dan 31.12.2020 zaposlenih 59 odstotkov moških in 41 odstotkov žensk. Skupno število zaposlenih se je v primerjavi s stanjem na dan 31.12.2019 zmanjšalo za 1,6 %. Povprečna starost zaposlenih na dan 31.12.2020 je znašala 47,8 leta.

GIBANJE ŠTEVILA ZAPOSLENIH V SOVI OD 2010 DO 2020

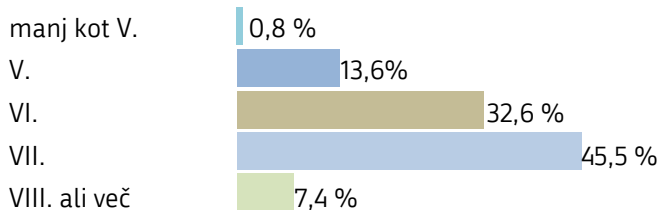

STRUKTURA PO SPOLU

IZOBRAZBENA STRUKTURA

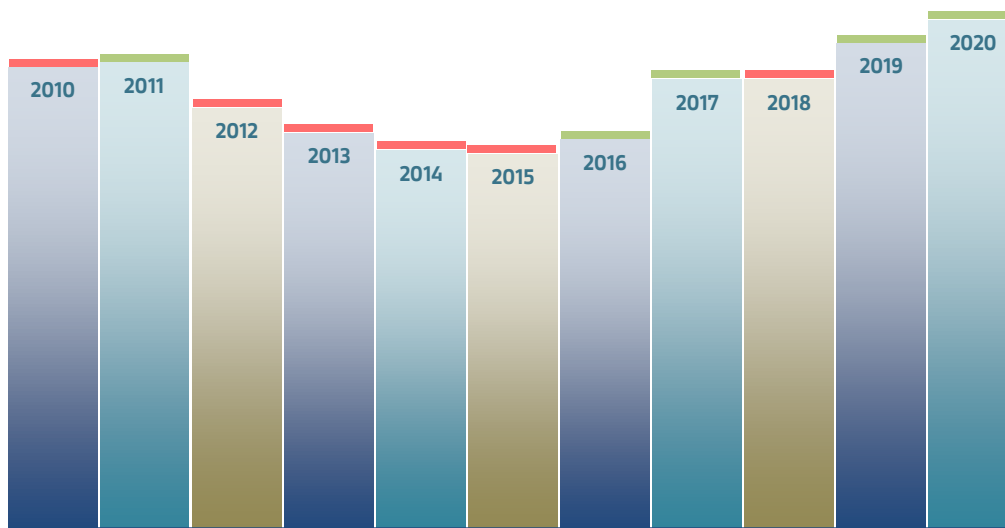
STOPNJA IZOBRAZBE

PRORAČUN AGENCIJE

leto	veljavni proračun
2010	15.308.927,53 EUR
2011	15.438.427,51 EUR
2012	13.943.270,49 EUR
2013	13.130.635,93 EUR
2014	12.550.897,21 EUR
2015	12.383.669,00 EUR
2016	12.978.027,78 EUR
2017	14.954.906,35 EUR
2018	14.881.841,60 EUR
2019	16.085.263,91 EUR
2020	16.802.291,46 EUR

VIŠINA PRORAČUNSKIH SREDSTEV AGENCIJE ZA ZADNJIH DESET LET

- povečanje sredstev v primerjavi s predhodnim letom
- zmanjšanje sredstev v primerjavi s predhodnim letom

NADZOR NAD DELOM SOVE

Zakonnost dela agencije je bila lani predmet tako zunanjih kot notranjih oblik nadzora. Zunanje ustanove oz. organi, in sicer Komisija Državnega zbora Republike Slovenije za nadzor obveščevalnih in varnostnih služb (v nadaljnjem besedilu: KNOVS), Vrhovno sodišče Republike Slovenije in Vlada Republike Slovenije so bili nosilci parlamentarnega, sodnega in upravnega nadzora, agencija pa nosilka notranjega strokovnega in notranjega revidiranja.

Agencija je KNOVS v skladu z ZPNOVS vsake štiri mesece pošiljala obdobjna poročila o izvrševanju svoje splošne dejavnosti in uporabi nadzorovanih ukrepov. V okviru izvrševanja nadzora dejavnosti agencije je KNOVS obravnaval Poročilo o delu in finančnem poslovanju Sove v letu 2019, Program dela agencije za leto 2020 ter opravil tudi nekaj nadzorov na sedežu agencije. Agencija se je udeležila vseh sej KNOVS, na katera je bila vabljena, ter odgovorila na vsa zaprosila komisije.

Omogočala je uresničevanje z ustavo ter zakoni določenih pravic posameznikov in pravnih oseb do pridobivanja informacij javnega značaja, povezanih z agencijo oz. njenimi pristojnostmi, nadaljevala pa je tudi redne in ustaljene oblike komuniciranja z mediji.

Tudi lani je redno in pravočasno odgovarjala na prejeta novinarska vprašanja.